

ОПШТИНА СТРУМИЦА

**СТРАТЕГИЈА ЗА
МЛАДИ
2015-2020**

СТРАТЕГИЈА
ЗА
МЛАДИ
2015-2020

ОПШТИНА СТРУМИЦА

СТРУМИЦА

**СТРАТЕГИЈА ЗА МЛАДИ
НА ОПШТИНА СТРУМИЦА
2015-2020**

Издава:

Општина Струмица

За издавачот:

Зоран Заев, Градоначалник

Лектура:

Абакус

Ликовно - графичко обликување:

Бригада Дизајн

Печат:

Пропоинт

Тираж:

500 примероци

Бесплатен/некомерцијален тираж

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Скопје

352.08:316.4.063.3-053.6(497.742)“2015/2020“

СТАРТЕГИЈА за млади на Општина Струмица : 2015-2020. - Струмица :

Општина Струмица, 2015. - 36 стр. ; 20 см

Фусноти кон текстот

ISBN 978-9989-2589-2-3

а) Локална самоуправа - Општествена интеграција - Интеграција -

Млади - Струмица - 2015-2020 б) Развој на општините - Социјални

активности - Стратегии - Струмица - 2015-2020

COBISS.MK-ID 98414090

FOUNDATION ФОНДАЦИЈА
OPEN OTBOPENO
SOCIETY OШTECTBO
MACEDONIA МАКЕДОНИЈА

*Изготвувањето на Стратегијата е
финансиски поддржано од Фондацијата
Отворено општество - Македонија.*

1. Извршно резиме	7
2. Вовед	9
3. Визија	13
4. Принципи и вредности	14
5. Тековни политики за младите во Општина Струмица	16
6. Стратешка карта	18
7. Стратешки приоритети и мерки на Општина Струмица за младите до 2020 година	20
7.1 Управување со буџетот	20
7.2 Развој на капацитетите	21
7.3 Обезбедување услуги	22
7.4 Задоволни граѓани	23
8. Избалансирана карта на показатели на Општина Струмица за областа Млади	25
9. Мониторинг и евалуација	31

ОМ..... Организации на младите

ЕЛС..... Единица на локалната самоуправа

ЕУ..... Европска унија

ЕК..... Европска комисија

ИКТ..... Информациско-комуникациски технологии

РМ..... Република Македонија

ИКП..... Избалансирана карта на показатели

ПЕСТ..... Политичко-легислативна, економска, социјална и технолошка (анализа)

СВОТ..... Анализа на јаките и слабите страни, можностите и заканите

ФООМ..... Фондација Отворено општество – Македонија

Во документот се користат термини и изрази кои, во зависност од нивната секојдневна употреба во различни сектори од општеството, можат да доведат до различна перцепција на истите. Заради разбирливост и јасна дистинкција на користените изрази, треба да се имаат предвид следниве појаснувања:

- 1. Млади** – под терминот „млади“ во Република Македонија се подразбира посебна социо-етичка категорија на **население-то на возраст од 15 до 30 години, која е особено ранлива на социо-економските промени во општеството**.¹
- 2. Младите кои се целна група** на Стратешкиот план за млади на Општина Струмица се сите лица на возраст од 15 до 30 години, кои живеат на територијата на Општина Струмица, без оглед на полот, расната и националната припадност, религиското и политичкото определување, сексуалната ориентација, социјалниот статус, како и хендикепираноста. Младите луѓе во Општина Струмица се активни и пасивни поединци/ки, а можат да бидат здружени во неформални групи, организации на младите, клубови и други форми на здружување.
- 3. Организација** е секое здружение, фондација, сојуз, како и секој организациски облик на странска организација, како и друга форма на здружување, регистрирани во согласност со одредбите на Законот за здруженијата и фондациите.
- 4. Организации на млади** се организациите регистрирани во согласност со Законот за здруженијата и фондациите,² чија целна група се младите.
- 5. Младински организации** организации формирани од младите во кои носители на активностите се младите.

¹ Национална стратегија за млади на РМ (2005)

² „Службен весник на РМ“ бр. 52/2010

6. **Маргинализирана група на млади** – во оваа група спаѓаат младите од малцинските заедници, младите со посебни потреби и младите кои се дел од ЛГБТ-заедницата.
7. **Организација со статус од јавен интерес** е организација која се стекнала со статус на организација од јавен интерес, во согласност со Законот за здруженијата и фондациите.
8. **Граѓански сектор** се организациите регистрирани во согласност со Законот за здруженијата и фондациите. Стратегијата ги користи термините граѓански организации, граѓански здруженија, граѓанско општество и невладини организации кои реферираат на потесната дефиниција како синоними за здруженијата и фондациите, т.е. со еден збор, граѓанскиот сектор.
9. **Општина** е единица на локалната самоуправа, како заедница на жителите на одредено подрачје, утврдено со закон, која преку своите органи и преку администрацијата и организираниите јавни служби, овозможува вршење на надлежностите пропишани со закон.
10. **Информациско-комуникациски технологии (ИКТ)** – збир од технологии кои се занимаваат со обработка, чување и комуникација на информации, вклучувајќи ги и сите видови компјутерски и комуникациски системи.
11. **Стратешка мапа** (од англиски Strategic Map) – логичка структура која покажува логична причинско-последична поврзаност меѓу стратешките приоритетни цели.
12. **Избалансирана карта на показатели, ИКП** (од англиски Balance Scorecard) е систем на стратешко планирање и управување кој се користи во бизнисот, јавниот сектор и во непрофитните организации.

ИЗВРШНО РЕЗИМЕ

Процесот на стратешко планирање е дизајниран за да се изгради заедничка визија за иднината, да се постават приоритетите, да се фокусираат енергијата и ресурсите во општината, и да осигура дека советниците, градоначалникот, вработените и другите засегнати страни кои се учесници во процесот, работат на остварувањето на заедничките цели.

Стратешката карта на Општина Струмица во областа на младите го покажува патот по кој Општината може да ја постигне својата визија за развојот, местото и улогата на младите во периодот 2015-2020 година. Преку Избалансираната карта на показатели (ИКП),³ документот ги обезбедува приоритетните цели, клучните показатели за нивното постигнување, целните вредности кои се сака да се постигнат, како и мерките и иницијативите што треба да го обезбедат нивното постигнување. Доследното следење и реализацијата на мерките и иницијативите содржани во документот од страна на Градоначалникот, општинската администрација и Советот на општината, како и соодветната финансиска поддршка, ќе обезбедат постигнување на визијата и доверба во посветеноста, транспарентноста и ефикасноста на Општина Струмица во решавањето на проблемите и потребите на младите во Општината.

Сеопфатниот инклузивен процес на стратешко планирање обзгожи да се дефинираат визијата и стратешките приоритети групирани во однос на четирите перспективи од Избалансираната карта на показатели (задоволни граѓани, обезбедување услуги, развој на капацитетите и управување со буџетот). Визијата на Општина Струмица за младите е:

**Струмица е општина во која
младите се сегашни.**

Стратешките приоритети на Општината во секоја од перспективите се:

³ Kaplan, R. and Norton, D., The Balanced Scorecard, Measures that Drive Performance, Harvard Business Review (1992)

ЗАДОВОЛНИ ГРАЃАНИ

- **ЗГ1:** Зголемување на улогата на организациите на младите, како партнер на Општината;
- **ЗГ2:** Воспоставување нови методи и концепти за вклученост на младите во процесот на одлучување;
- **ЗГ3:** Намалување на миграцијата на младите.

■ ОБЕЗБЕДУВАЊЕ УСЛУГИ

- **ОУ1:** Воспоставување интернационален младински центар за размена на знаења и искуства;
- **ОУ2:** Зголемен број и квалитет на услугите за младите;
- **ОУ3:** Промоција на моделите за усогласување на понудата и побарувачката на пазарот на труд.

■ РАЗВОЈ НА КАПАЦИТЕТИТЕ

- **РК1:** Изградба на силни и активни организации на младите;
- **РК2:** Зголемување на ангажманот на организациите на младите во реализацијата на националните политики за младите;
- **РК3:** Намалување на миграцијата и одливот на едуцирани млади.

■ УПРАВУВАЊЕ СО БУЏЕТОТ

- **УБ1:** Буџет за зголемување на младинскиот активизам;
- **УБ2:** Развој на модели за вклучување на бизнис-секторот во финансирањето на организациите на младите;
- **УБ3:** Зголемување на користењето средства од меѓународните и другите фондови;
- **УБ4:** Зголемување на буџетските средства за маргинализираните групи млади.

Стратегијата за млади за периодот 2015 – 2020 година е усвоена од страна на Советот на Општина Струмица во декември 2014 година.

ВОВЕД

Главното ниво на организирање на младите е општината, која често ги делегира своите надлежности во областа на младите кон здруженијата преку издвојување на одредени услуги, додека буџетите на општините се главните извори за финансирање на младинската работа. Многу проблеми кои се случуваат на локално ниво, а се поврзани со младите, од една страна, се последица на отсуството или неможноста на општините да ги поддржат младинските политики, а од друга страна се резултат на отсуството и непоттикнувањето на младинскиот активизам. Општина Струмица во целост ги препознава важноста и улогата на младите во развојот на демократските процеси во Општината и општо во развојот и подобрувањето на животот во заедницата. Тргувајќи од овие факти, Општина Струмица одлучи да ги мобилизира сите засегнати страни околу прашањето на младите во Општината, да го поттикне младинскиот активизам во Општината, да ја унапреди соработката со младите и да придонесе кон нивен постојан развој. „*Стџраџеџија за млади на Ойшијина Стџрумица 2015-2020*“ е резултат на таа заложба и истата се однесува на соработката на Општината со сите засегнати страни од локалните политики за млади и има за цел да обезбеди инклузивен процес и учество на граѓанскиот сектор во процесите на дефинирање на развојните активности и иницијативи на Општина Струмица во областа на младите, како и да создаде предуслови за креирање ефикасни партнерства. Стратегијата е подготвена на консултативен и партиципативен начин, со значителна вклученост на граѓанските организации и општинската администрација во периодот март - ноември 2014 година.⁴

⁴ Изработката на Стратегијата е поддржана од Фондацијата Отворено општество – Македонија (ФООМ), како дел од концептот „Општина по мерка на граѓаните“, кој се имплементира во периодот 2014 – 2017 година. Целта е зголемување на административните и финансиските капацитети на општината, зајакнување на граѓанското општество за активно учество во животот на заедницата и придонес кон доброто владеење во училиштата. Во рамки на концептот „Општина по мерка на граѓаните“ отворен е Центар на заедницата во Општина Струмица, преку кој се обезбедува правна и административна помош за граѓаните, неформално образование за младите и возрасните и простор за активностите на младинските клубови и другите културни и граѓански иницијативи. Заради поголема јавност и активно учество на граѓаните во работата на Советот на Општина Струмица, обезбедена е поддршка и за преуредување на салата за состаноци на Советот.

Создавањето квалитетни предуслови, посветеноста на највисоките раководни структури и мотивираноста на засегнатите страни за учество во процесот се главните фактори за успешно стратешко планирање. Во оваа насока беше обезбеден еден сеопфатен пристап и посветеност и активно учество на членови на Советот и општинската администрација во процесот на креирање на стратегијата. Имено, процесот на креирање на стратегијата беше претходно поткрепен со серија обуки за: (1) претставниците на локалната самоуправа - за стратешко планирање со користење на Избалансирана карта на показатели, партиципативно креирање на политиките, финансирање од ЕУ-фондовите и комуникациски стратегии; (2) граѓанските организации - за подобро разбирање на општинските надлежности, ЕУ-фондовите и политиките за антидискриминацијата, и (3) училиште за демократско управување, социјална правда и развивање училишни планови. На процесот на стратешко планирање му претходеше изработка на сеопфатна анализа на тековната состојба во Општината, која беше реализирана преку прашалници и интервјуа со сите засегнати страни од општинската администрација и претставници на ЗГ, како и анализа на постојните релевантни документи⁵. Во процесот на изработката на Стратегијата беа земени предвид сите постојни стратешки документи за политиките за млади на локално, регионално и на национално ниво. Процесот продолжи со организација на три јавни расправи, со цел да се обезбеди отворена дебата и да се усогласат политиките и предложените стратешки приоритети и мерки, како и да се зголеми чувството на сопственост во однос на изготвената стратегија и да се зголеми фокусираноста и одговорноста во процесот на нејзината имплементација. Стратешко планирање се базираше врз користењето на моделот Избалансираната карта на показатели и се состоеше од:

- обуки за засегнатите страни;
- сеопфатна анализа на тековната состојба во Општината во областа млади;

⁵ Извештај за тековната состојба во Општина Струмица (Образование, Социјала, Млади и Соработка со граѓанскиот сектор), ФООМ, мај 2013

- теренското истражување за задоволството на граѓаните од локалните услуги во Општината;
- анализа на засегнатите страни;
- ПЕСТ-анализа;
- SWOT/TOWS-анализа;
- формулирање на визијата;
- идентификување на принципите и вредностите;
- одредување на стратешките приоритетни цели;
- изработка на Стратешка карта;
- дефинирање на клучните показатели на изведбата;
- одредување на целните вредности за секој клучен показател на изведбата;
- идентификување на мерки и активности за постигнување на целните вредности;
- изработка на Избалансирана карта на показатели;
- изработка на Нацрт-верзија на Стратегијата;
- јавна расправа и
- донесување на Стратегијата од страна на Советот на Општината.

Стратегијата е изработена врз база на Извештајот за тековната состојба во Општина Струмица, како и Стратешката анализа, кои се дадени како придружни документи на стратегијата. Стратегијата ќе биде придружена со акционен план, кој ќе ги разработи конкретните активности за реализација на мерките и ќе придонесе за исполнување на утврдените стратешки приоритети и мерки во насока на постигнување на визијата на Општината.

Документот е во согласност со:

- Националната стратегија за млади на РМ од 2005 година;
- Националниот акционен план за имплементација на Националната стратегија за млади за 2009 година;
- Програмата за развој на Југоисточниот плански регион од 2008 година;
- Локалниот акциски план за вработување за периодот 2013-2015 година.

ВИЗИЈА

СТРУМИЦА Е ОПШТИНА ВО КОЈА МЛАДИТЕ СЕ СЕГАШНОСТ

Оваа визија на Општина Струмица ќе се обезбеди со доследно почитување на утврдениите принципи и вредности во партнерство со младите, преку: напорови за зголемување на износот на финансиски средства од буџетот на Општината наменети за програмите на младите во Општината; развивање на општинскиот административен капацитет, но и капацитетите на организациите на младите; воведување иновативни модели за решавање на проблемите и употреби на младите во Општината и надградување на општинските политики и услуги според очекувањата и задоволството на младите и граѓаните од работата на Општината.

ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ

Во процесот на реализирање на стратешките приоритети и мерки за остварување на визијата на Општина Струмица за соработка со младите во периодот 2015-2020 ќе се раководиме според следниве принципи и вредности:

- **Рамноправност** - Општина Струмица ќе овозможи сите млади да имаат право на еднакви шанси, право на информирање, личен развој, доживотно учење, вработување во согласност со различните сопствени карактеристики, избор и способности. Се обезбедува почитување на родовата рамноправност, недискриминација, слобода, достоинство, безбедност, личниот и општествениот развој на младите.
- **Мултикултурализам** – Општина Струмица ќе овозможи почитување на различностите во сите области на човечкиот живот, толеранција, како и афирмација на уметничките и креативните пристапи насочени кон негување и развивање на меѓукултурниот дијалог меѓу младите.
- **Транспарентност** – ќе се промовира што повисоко ниво на јавност на информациите со кои се располага, услугите кои се нудат, процедурите според кои се извршуваат и критериумите според кои истите се обезбедуваат. Општината ќе обезбеди видливост во насока на препознавање на проблемите и потребите на младите од страна на целокупната локална заедница.
- **Отчетност** – отчет за работењето на локалните власти (Градоначалник, Совет и администрација), за тоа што е, но и што не е реализирано во рамките на предвидените општински програми, со детални финансиски извештаи за реализираните програми, проекти, мерки и активности.

- **Активно учество на младите** – Општина Струмица ќе обезбеди права, поддршка, средства, простор и можности за да можат младите да учествуваат во процесот на донесување одлуки, како и во активностите кои придонесуваат за изградба на подобро општество.
- **Достапност** – Општина Струмица ги препознава и ќе ги зајакнува капацитетите на младите како значаен општествен ресурс и искажува доверба и поддршка на нивните потенцијали: младите знаат, можат и умеат. Општината ќе овозможи и ќе обезбеди достапност на сите ресурси на младите и ќе обезбеди услови за зачувување на здравјето на младите и квалитетно поминување на слободното време. Општината ќе афирмира и ќе стимулира постепено воведување и развој на инклузивното образование на сите нивоа.
- **Иновативност** – постојано ќе се бараат спонтани и системски постапки за воведување нови начини за поефикасно, поефективно и поквалитетно извршување на работните задачи.
- **Одговорност** – Општината ќе ја поттикнува и ќе ја развива одговорноста на оние кои работат со младите, како и одговорноста на младите во согласност со нивните можности.
- **Солидарност** – Општина Струмица ја поддржува меѓугенерациската солидарност и улогата на младите во изградбата на демократско општество. Во Општината се поттикнуваат сите облици на генерациска солидарност, култура на ненасилство и толеранција помеѓу младите.
- **Соработка** – се поддржува и се обезбедува слобода на здружување и соработка со врсниците и се поттикнува меѓугенерациската соработка на локално, национално и на меѓународно ниво.

ТЕКОВНИ ПОЛИТИКИ ЗА МЛАДИТЕ ВО ОПШТИНА СТРУМИЦА

Според анализата, Општина Струмица им овозможува на младите луѓе градење на капацитетите за изготвување проекти, младински активности, младински активизам и „можност секој кој има идеја којашто е јавно добро, да се вклучи и активно да придонесе за просперитетот на Општина Струмица“. Исто така, се овозможува и интелектуална надградба на младите лица, преку организација и присуство на семинари, обуки, работилници, дебати и панел-дискусии. Значајно место зазема културниот аспект на младинскиот живот, преку организирање забави, театарски претстави, изложби и дружење. Во Општина Струмица актуелните проекти кои се однесуваат на младите се дел од активностите во програмите на Општината во областите: Спорт и млади, Култура, Образование, Социјална заштита и заштита на децата, Локален економски развој и Туризам. Најголем дел од активностите поврзани со младите се финансирани преку трансфер на средства до здруженијата на граѓаните. Во поголемиот број случаи младите се индиректно вклучени во креирањето на буџетот на Општина Струмица, додека одредено директно влијание имаат преку членовите на Советот на Општината кои се припадници на категоријата млади. Комуникацијата со младите главно се одвива преку здруженијата на граѓаните. Се користат сите форми за комуникација како со сите други граѓани: соопштенија, огласи и состаноци на Градоначалникот со граѓаните. Стратешката анализа покажа дека постои апатичност кај младите за вклучување во активностите организирани од страна на Општината и отсуство на младински активизам.

Со оглед на тоа дека над 30% од невработените во струмичко се млади луѓе на возраст од 15 до 29 години, едни од главните приоритети на Општината се развој на претприемачката култура кај младите во Општина Струмица и промовирање на создавањето квалитетни работни места во Општината, преку надградба на знаењата и вештините на младите и иницирање на континуирани едукации за нивно успешно вработување.

И покрај присуството на мерки и активности за вклучување на младите на локалниот пазар на труд, сепак нема значајни придвижувања во насока на зголемување на бројот на претприемачки ориентирани млади луѓе. Општината планира мерки за вработување на младите, но е недоволно поддржана.

И покрај тоа што официјалните статистички податоци за 2013 година не ја покажуваат бројката на лица иселени надвор од Република Македонија, либерализацијата на визниот режим, сиромаштијата и сè поголемите можности за младите да учат, студираат и да работат надвор од државата, овозможуваат да се зголеми трендот на иселување на младото и работоспособно население од Општината. На територија на Општина Струмица, особено кај населението од руралните средини и студентската популација, е присутен и трендот на иселување надвор од РМ. Неофицијалната бројка на лица кои од економски причини ја напуштиле Општината во периодот 2010-2014 година е поголема од илјада, со тенденција на постојан пораст. Ако се земе предвид дека кога ќе се приспособат на новите средини каде што заминале, иселените лица со себе ги повлекуваат и другите членови на семејството, со цел трајно иселување од државата и постојан престој во новата земја, се доаѓа до зголемување на бројката на иселени лица и таа е многу поголема од илјада лица. Сериозен процент од оваа бројка припаѓа на лицата на училишна возраст. Сепак, податоците за миграциите на населението треба да се добијат со нов попис на населението, кој е повеќе од потребен заради планирање на развојот.

СТРАТЕШКА КАРТА

Стратешката карта дава слика за причинско-последичната поврзаност на приоритетите на Општина Струмица во постигнувањето на визијата за младите до 2020 година, преку четири перспективи:

- Задоволни граѓани;
- Обезбедување услуги;
- Развој на капацитетите и
- Управување со буџетот.

Врз основа на сеопфатните анализи на секоја од перспективите се дефинирани стратешките приоритетни цели (стратегии-те) за секоја перспектива одделно.

ВИЗИЈА:

СТРУМИЦА Е ОПШТИНА ВО КОЈА МЛАДИТЕ СЕ СЕГАШНОСТ

ЗАДОВОЛНИ ГРАЃАНИ:

ЗГ1: ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА УЛОГАТА НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА МЛАДИТЕ КАКО ПАРТНЕР НА ОПШТИНАТА

ЗГ2: ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ВКЛУЧЕНОСТА НА МЛАДИТЕ ВО ПРОЦЕСИТЕ НА ОДЛУЧУВАЊЕ

ЗГ3: НАМАЛУВАЊЕ НА МИГРАЦИЈАТА НА МЛАДИТЕ

ОБЕЗБЕДУВАЊЕ УСЛУГИ:

ОУ1: ВОСПОСТАВУВАЊЕ НА ИНТЕРНАЦИОНАЛЕН МЛАДИНСКИ ЦЕНТАР ЗА РАЗМЕНА НА ЗНАЕЊА И ИСКУСТВА

ОУ2: ЗГОЛЕМЕН БРОЈ И КВАЛИТЕТ НА УСЛУГИ ЗА МЛАДИТЕ

ОУ3: ПРОМОЦИЈА НА МОДЕЛИ ЗА УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПОНУДАТА И ПОБАРУВАЧКАТА НА ПАЗАРОТ НА ТРУД

РАЗВОЈ НА КАПАЦИТЕТИТЕ:

РК1: ИЗГРАДБА НА СИЛНИ И АКТИВНИ ОРГАНИЗАЦИИ НА МЛАДИ

РК2: ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА АНГАЖМАНОТ НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА МЛАДИ ВО РЕАЛИЗАЦИЈАТА НА НАЦИОНАЛНИТЕ ПОЛИТИКИ ЗА МЛАДИ

РК3: НАМАЛУВАЊЕ НА МИГРАЦИЈАТА И ОДЛИВОТ НА ЕДУЦИРАНИ МЛАДИ

УПРАВУВАЊЕ СО БУЏЕТОТ:

УБ1: БУЏЕТ ЗА ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА МЛАДИНСКИОТ АКТИВИЗАМ

УБ2: РАЗВОЈ НА МОДЕЛИ ЗА ВКЛУЧУВАЊЕ НА БИЗНИС-СЕКТОРОТ ВО ФИНАНСИРАЊЕТО НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА МЛАДИТЕ

УБ3: ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА КОРИСТЕЊЕТО СРЕДСТВА ОД ЕУ ФОНДОВИТЕ И ДРУГИТЕ ФОНДОВИ

УБ4: ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА БУЏЕТСКИТЕ СРЕДСТВА ЗА МАРГИНАЛИЗИРАНИТЕ ГРУПИ МЛАДИ

ПРИНЦИПИ/ВРЕДНОСТИ:

РАМНОПРАВНОСТ, МУЛТИКУЛТУРАЛИЗАМ, ТРАНСПАРЕНТНОСТ, ОТЧЕТНОСТ, АКТИВНО УЧЕСТВО НА МЛАДИТЕ, ДОСТАПНОСТ, ИНОВАТИВНОСТ, ОДГОВОРНОСТ, СОЛИДАРНОСТ, СОРАБОТКА

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ И МЕРКИ НА ОПШТИНА СТРУМИЦА ЗА МЛАДИТЕ ДО 2020 ГОДИНА

7.1 Управување со буџетот

Јаките страни на Општина Струмица во перспективата *Управување со буџетот*, како што се досегашното искуство од редовната финансиска поддршка од буџетот за организациите на младите, дефинираниот (предвидлив) и релативно голем буџет за поддршка на здруженијата, како и јасно дефинираните процедури за аплицирање од страна на организациите на младите, даваат можност да се развијат стратешки приоритетни цели кои ќе ги искористат предностите на можностите и со кои ќе се надминат заканите. Во оваа насока, досегашното искуство од соработката со домашните и странските донатори треба да се искористи за уште поголем пристап до донаторите, ЕУ-фондовите за прекугранична соработка и финансиските институции, како и за вклученост на бизнис-заедницата во поддршката на организациите на младите. Заканите кои произлегуваат од општата економска криза, намалувањето на финансиите и партизацијата на државата треба да се надминат со стратешки приоритетни цели кои ќе обезбедат зголемување на средствата што се издвојуваат од општинскиот буџет за организациите на младите, како и зголемување на износот на небуџетските средства преку поагресивен пристап кон донаторите и расположливите фондови, и преку поттикнување на вклучувањето на бизнис-заедницата во поддршка на организациите на младите.

Стратешките приоритети коишто произлегоа од стратешката анализа на перспективата *Управување со буџетот* се три офанзивни стратегии (УБ 1, УБ 2 и УБ 3) и една дефанзивна стратегија (УБ 4):

- **УБ1:** Буџет за зголемување на младинскиот активизам;
- **УБ2:** Развој на модели за вклучување на бизнис-секторот во финансирањето на организациите на младите;

- **УБ3:** Зголемување на користењето на средствата од меѓународните и другите фондови;
- **УБ4:** Зголемување на буџетските средства за маргинализираните групи млади.

За постигнувањето на овие приоритети се потребни мерки за вклучување на младите во планирањето на буџетот, стимулативни мерки за бизнис-заедницата за поддршка на организациите на младите, формирање општински фонд за поддршка на аплицирањето и реализацијата на ЕУ-проектите и другите странски проекти, како и мерки за подигање на свеста за маргинализираните групи млади.

7.2 Развој на капацитетите

Во перспективата *Развој на капацитетите* е потребно да се развијат стратегии кои ќе ги искористат големиот број идентификувани јаки страни за да се искористат идентификуваните можности. Искузната администрација и добрите практики можат да обезбедат да се искористат активните ЗГ со докажано искуство во делегирањето на дел од надлежностите/активностите кои се однесуваат на младите и поттикнување на формирањето локални здруженија од јавен интерес.

Стратешките приоритети што произлегоа од стратешката анализа на перспективата Развој на капацитетите се три стратегии, една офанзивна стратегија (РК 1), една стратегија за подобрување (РК 2) и една дефанзивна стратегија (РК 3):

- **РК1:** Изградба на силни и активни организации на младите;
- **РК2:** Зголемување на ангажманот на организациите на младите во реализацијата на националните политики за младите;

- **РК3:** Намалување на миграцијата и одливот на едуцирани млади.

За постигнувањето на овие приоритети се потребни мерки за: планирање и спроведување на обуки за организациите на младите, идентификување и развој на проектни апликации врз основа на националните политики за младите, како и поддршка на развојот на програмите за развој на компетенциите.

7.3 Обезбедување услуги

Во перспективата *Обезбедување услуги* треба да се искористат воспоставените добри односи со здруженијата на граѓаните и големиот број можности кои се идентификувани за подобрување и зголемување на бројот и квалитетот на услугите/активностите на Општина Струмица кои се однесуваат на поддршката и соработката со младите. Исто така, генерирањето на стратегии кои ќе ги надминат слабостите ќе овозможи користење на предностите на можностите. Во оваа насока, воспоставувањето соодветна форма на организациска структура за соработка со младите во рамките на Општината, може да го поттикне искористувањето на голем дел од идентификуваните можности. Заканите кои се пред сè резултат на партизацијата на државата и на недоволната соработка меѓу централната и локалната власт треба да се надминат со зајакнување на соработката со здруженијата на граѓаните и со натамошен развој на воспоставената соработка со партнерите надвор од земјата.

Стратешките приоритети што произлегоа од стратешката анализа на перспективата Обезбедување услуги се три стратешки приоритетни цели, две офанзивни стратегии (ОУ 1 и ОУ 2) и една дефанзивна стратегија (ОУ 3):

- **ОУ1:** Воспоставување на интернационален младински центар за размена на знаења и искуства;

- **OY2:** Зголемување на бројот и квалитетот на услугите за младите;
- **OY3:** Промоција на моделите за усогласување на понудата и побарувачката на пазарот.

За постигнувањето на овие приоритети е потребно следно-во: изработка на акционен план за изградба и воспоставување на интернационален младински центар за размена на знаења и искуства, програма за размена на младински знаења и искуства, мерки за вклучување на младите во креирањето на услугите, анализа и развој на услугите (на локално ниво) за потребите на младите, како и мерки за унапредување и развој на формалното образование за млади и унапредување и развој на неформалното образование за млади.

7.4 Задоволни граѓани

Стратешките приоритетни цели идентификувани во перспективата во служба на граѓаните треба да овозможат постигнување на визијата преку реализација на очекувањата на младите од услугите/активностите коишто ги презема Општина Струмица за поддршка на решавањето на нивните проблеми и потреби. Овие стратегии треба да произлезат од користењето на јаките страни и искористувањето на предностите на можностите. Покрај овие стратегии, со оглед на тоа што се идентификувани и значителен број закани, потребно е да се генерираат и стратегии кои ќе ги користат јаките страни за да ги надминат заканите. Развиените здруженија на граѓани во голем број области од значење за младите треба да бидат искористени за да се надмине недоволното вмрежување на локалните здруженија на граѓаните кои работат со младите, поради недоволната поддршка на истото.

Стратешките приоритети што произлегоа од стратешката анализа на перспективата Задоволни граѓани се три стратешки приоритетни цели, една офанзивна стратегија (ЗГ 1), една стратегија за подобрување (ЗГ 2) и една дефанзивна стратегија (ЗГ 3):

- **ЗГ1:** Зголемување на улогата на организациите на младите како партнер на Општината;
- **ЗГ2:** Зголемување на вклученоста на младите во процесите на одлучување;
- **ЗГ3:** Намалување на миграцијата на младите.

За постигнувањето на овие приоритети е потребен развој на младински иницијативи, мерки за вклучување во проектите на младите од градот Струмица и од руралните средини, мерки за воспоставување нови методи и концепти за вклученост на младите во процесот на одлучување, како и поддршка на програмите за ангажирање на младите едуцирани луѓе и мерки за образование за потребите на пазарот на трудот.

ИЗБАЛАНСИРАНА КАРТА НА ПОКАЗАТЕЛИ НА ОПШТИНА СТРУМИЦА ЗА ОБЛАСТА МЛАДИ

Избалансираната карта на показатели овозможува подобро да се следи кои стратешки чекори ќе ги преземе Општина Струмица во периодот 2015-2020 година и какви резултати треба да постигне за да ја реализира својата визија за младите во Општината.

Со цел да се обезбеди подобар стратешки фокус и приоритизација во имплементирањето на активностите, до секој од четирите аспекти на стратегијата и до стратешките приоритети во заграда е дадено релативното значење (важност) на секој од аспектите и соодветните стратешки приоритети изразено во проценти. Процентуалниот износ го означува значењето на секој аспект во однос на другите три аспекти, како и значењето на секој стратешки приоритет во рамките на четирите аспекти. Поголем процент означува поголем стратешки фокус и поголемо значење на тој аспект или приоритет.

Избалансираната карта на показатели е дадена подолу.

Избалансирана карта на показатели на Општина Струмица за областа Млади

ИЗБАЛАНСИРАНА КАРТА НА ПОКАЗАТЕЛИ НА ОПШТИНА СТРУМИЦА ЗА ОБЛАСТА МЛАДИ 2015-2020			
ВИЗИЈА: СТРУМИЦА Е ОПШТИНА ВО КОЈА МЛАДИТЕ СЕ СЕГАШНОСТ.			
ПРИОРИТЕТИ	ПОКАЗАТЕЛИ	ЦЕЛНИ ВРЕДНОСТИ 2020	МЕРКИ/ИНИЦИЈАТИВИ
ЗАДОВОЛНИ ГРАЃАНИ (23%)			
ЗГ1: ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА УЛОГАТА НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА МЛАДИТЕ КАКО ПАРТ-НЕР НА ОПШТИНАТА (12%)	1.1 БРОЈОТ НА ПОД-ДРЖАНИ ОРГАНИЗАЦИИ НА МЛАДИТЕ	30	1.1 ПРОГРАМА ЗА РАЗВОЈ НА МЛАДИНСКИ ИНИЦИЈАТИВИ 1.2 КРЕИРАЊЕ МОДЕЛИ ЗА КОМУНИКАЦИЈА СО ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА МЛАДИТЕ 1.3 МЕРКИ ЗА ВКЛУЧУВАЊЕ НА МЛАДИТЕ ОД ГРАДОТ СТРУМИЦА И ОД РУРАЛНИТЕ СРЕДИНИ ВО ПРОЕКТИТЕ
ЗГ2: ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ВКЛУЧЕНОСТА НА МЛАДИТЕ ВО ПРОЦЕСИТЕ НА ОДЛУЧУВАЊЕ (5%)	2.1 СТЕПЕНОТ НА ЗАДОВОЛСТВО НА МЛАДИТЕ ОД НИВНАТА ВКЛУЧЕНОСТ ВО ПРОЦЕСИТЕ НА ОДЛУЧУВАЊЕ	70%	2.1 ВОСПОСТАВУВАЊЕ НОВИ МЕТОДИ И КОНЦЕПТИ ЗА ВКЛУЧЕНОСТ НА МЛАДИТЕ ВО ПРОЦЕСОТ НА ОДЛУЧУВАЊЕ
ЗГ3: НАМАЛУВАЊЕ НА МИГРАЦИЈАТА НА МЛАДИТЕ (8%)	3.1 СТАПКАТА НА МИГРАЦИЈА НА МЛАДИТЕ ЛУЃЕ	<20%	3.1 ПОДДРШКА НА ПРОГРАМИТЕ ЗА АНГАЖИРАЊЕ НА МЛАДИТЕ ЕДУЦИРАНИ ЛУЃЕ 3.2 МЕРКИ ВО ОБРАЗОВАНИЕТО НА МЛАДИТЕ ЗА ПОТРЕБИТЕ НА ПАЗАРОТ НА ТРУДОТ 3.3 МЕРКИ ЗА ПОДДРШКА НА МЛАДИТЕ ОД РУРАЛНИТЕ СРЕДИНИ

**ИЗБАЛАНСИРАНА КАРТА НА ПОКАЗАТЕЛИ НА ОПШТИНА СТРУМИЦА
ЗА ОБЛАСТА МЛАДИ 2015-2020**

ВИЗИЈА:
СТРУМИЦА Е ОПШТИНА ВО КОЈА МЛАДИТЕ СЕ СЕГАШНОСТ.

ПРИОРИТЕТИ	ПОКАЗАТЕЛИ	ЦЕЛНИ ВРЕДНОСТИ 2020	МЕРКИ/ИНИЦИЈАТИВИ
ОБЕЗБЕДУВАЊЕ УСЛУГИ (23%)			
ОУ1: ВОСПОСТАВУВАЊЕ НА ИНТЕРНАЦИОНАЛЕН МЛАДИНСКИ ЦЕНТАР ЗА РАЗМЕНА НА ЗНАЕЊА И ИСКУСТВА (10%)	1.1 СТЕПЕНОТ НА ФУНКЦИОНАЛНОСТ НА ИНТЕРНАЦИОНАЛНИОТ МЛАДИНСКИ ЦЕНТАР ЗА РАЗМЕНА НА ЗНАЕЊА И ИСКУСТВА	>70%	1.1 ИЗРАБОТКА НА АКЦИОНЕН ПЛАН ЗА ИЗГРАДБА И ВОСПОСТАВУВАЊЕ НА ИНТЕРНАЦИОНАЛЕН МЛАДИНСКИ ЦЕНТАР ЗА РАЗМЕНА НА ЗНАЕЊА И ИСКУСТВА 1.2 ИЗРАБОТКА НА ПРОГРАМА ЗА ИНТЕРНАЦИОНАЛНА РАЗМЕНА НА ЗНАЕЊА И ИСКУСТВА
ОУ2: ЗГОЛЕМЕН БРОЈ И КВАЛИТЕТ НА УСЛУГИ ЗА МЛАДИТЕ (8%)	2.1 БРОЈОТ НА ПОДРЖАНИ УСЛУГИ ЗА ПОТРЕБИТЕ НА МЛАДИТЕ 2.2 СТЕПЕНОТ НА ЗАДОВОЛСТВО НА МЛАДИТЕ ОД КВАЛИТЕТОТ НА УСЛУГИТЕ	>8	1.1 ВКЛУЧУВАЊЕ НА МЛАДИТЕ ВО КРЕИРАЊЕТО НА УСЛУГИТЕ 1.2 АНАЛИЗА И РАЗВОЈ НА УСЛУГИ НА ЛОКАЛНО НИВО ЗА ПОТРЕБИТЕ НА МЛАДИТЕ
ОУ3: ПРОМОЦИЈА НА МОДЕЛИ ЗА УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПОНУДАТА И ПОБАРУВАЧКАТА НА ПАЗАРОТ НА ТРУД (6%)	3.1 БРОЈОТ НА ДЕНОВИ ПОМИНАТИ НА ПРАКТИЧНА НАСТАВА ВО ТЕКОТ НА ШКОЛУВАЊЕТО 3.2 ПРОЦЕНТОТ НА ВРАБОТЕНИ ПО ЗАВРШУВАЊЕ НА СРЕДНОТО СТРУЧНО УЧИЛИШТЕ 3.3 БРОЈОТ НА ОБУКИ ВО НЕФОРМАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ	>60 >30% >30	3.1 УНАПРЕДУВАЊЕ И РАЗВОЈ НА ФОРМАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ЗА МЛАДИ 3.2 УНАПРЕДУВАЊЕ И РАЗВОЈ НА НЕФОРМАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ЗА МЛАДИ

Избалансирана карта на показатели на Општина Струмица за областа Млади

ИЗБАЛАНСИРАНА КАРТА НА ПОКАЗАТЕЛИ НА ОПШТИНА СТРУМИЦА ЗА ОБЛАСТА МЛАДИ 2015-2020			
ВИЗИЈА: СТРУМИЦА Е ОПШТИНА ВО КОЈА МЛАДИТЕ СЕ СЕГАШНОСТ.			
ПРИОРИТЕТИ	ПОКАЗАТЕЛИ	ЦЕЛНИ ВРЕДНОСТИ 2020	МЕРКИ/ИНИЦИЈАТИВИ
РАЗВОЈ НА КАПАЦИТЕТИ (25%)			
РК1: ИЗГРАДБА НА СИЛНИ И АКТИВНИ ОРГАНИЗАЦИИ НА МЛАДИТЕ (9%)	1.1 БРОЈОТ НА РЕАЛИЗИРАНИ ПРО-ЕКТИ НА ГОДИШНО НИВО	40	1.1 ПЛАНИРАЊЕ И СПРОВЕДУВАЊЕ ОБУКИ ЗА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА МЛАДИТЕ
РК2: ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА АНГАЖМАНОТ НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА МЛАДИТЕ ВО РЕАЛИ-ЗАЦИЈАТА НА НАЦИО-НАЛНИТЕ ПОЛИТИКИ ЗА МЛАДИТЕ (5%)	2.1 БРОЈОТ НА РЕАЛИЗИРАНИ ПРО-ЕКТИ ВО ФУНКЦИЈА НА НАЦИОНАЛНИТЕ ПОЛИТИКИ ЗА МЛА-ДИТЕ	10	2.1 ИДЕНТИФИКУВАЊЕ И РАЗВОЈ НА ПРОЕКТНИ АПЛИКАЦИИ ВРЗ ОСНО-ВА НА НАЦИОНАЛНИТЕ ПОЛИТИКИ ЗА МЛАДИ
РК3: НАМАЛУВАЊЕ НА МИГРАЦИЈАТА И ОДЛИВОТ НА ЕДУЦИ-РАНИ МЛАДИ (11%)	3.1 СТАПКАТА НА МИГРАЦИЈА НА МЛАДИТЕ ЕДУЦИРА-НИ ЛУЃЕ	<20%	3.1 ПОДДРШКА НА РАЗ-ВОЈОТ НА ПРОГРАМИТЕ ЗА РАЗВОЈ НА КОМПЕ-ТЕНЦИИТЕ

**ИЗБАЛАНСИРАНА КАРТА НА ПОКАЗАТЕЛИ НА ОПШТИНА СТРУМИЦА
ЗА ОБЛАСТА МЛАДИ 2015-2020**

ВИЗИЈА:
СТРУМИЦА Е ОПШТИНА ВО КОЈА МЛАДИТЕ СЕ СЕГАШНОСТ.

ПРИОРИТЕТИ	ПОКАЗАТЕЛИ	ЦЕЛНИ ВРЕДНОСТИ 2020	МЕРКИ/ИНИЦИЈАТИВИ
УПРАВУВАЊЕ СО БУЏЕТОТ (29%)			
УБ1: БУЏЕТ ЗА ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА МЛАДИНСКИОТ АКТИВИЗАМ (9%)	1.1 ПРОЦЕНТОТ ОД БУЏЕТОТ НА ОПШТИНАТА ЗА ПОДДРШКА НА ПРОЕКТИТЕ ЗА МЛАДИ 1.2 БРОЈОТ НА ПОДДРЖАНИ ИНИЦИЈАТИВИ НА ГОДИШНО НИВО	3% 30	1.1 МЕРКИ ЗА ВКЛУЧУВАЊЕ НА МЛАДИТЕ ВО ПЛАНИРАЊЕТО НА БУЏЕТОТ
УБ2: РАЗВОЈ НА МОДЕЛИ ЗА ВКЛУЧУВАЊЕ НА БИЗНИС-СЕКТОРОТ ВО ФИНАНСИРАЊЕТО НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА МЛАДИТЕ (7%)	2.1 БРОЈОТ НА ПОДДРЖАНИ ИНИЦИЈАТИВИ НА ГОДИШНО НИВО	10	2.1 СТИМУЛАТИВНИ МЕРКИ ЗА БИЗНИС-ЗАЕДНИЦАТА ЗА ПОДДРШКА НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА МЛАДИТЕ
УБ3: ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА КОРИСТЕЊЕТО НА СРЕДСТВА ОД ЕУ И ОД ДРУГИТЕ ФОНДОВИ (6%)	3.1 ВИСИНАТА НА СРЕДСТВАТА ОД БУЏЕТОТ НА ОПШТИНАТА ЗА ПОДДРШКА НА АПЛИЦИРАЊЕТО И ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА НА ПРОЕКТИ ОД ЕУ И ОД ДРУГИ ФОНДОВИ	1%	3.1 ФОРМИРАЊЕ ОПШТИНСКИ ФОНД ЗА ПОДДРШКА НА АПЛИЦИРАЊЕТО И РЕАЛИЗАЦИЈАТА НА ЕУ И ДРУГИ СТРАНСКИ ПРОЕКТИ
УБ4: ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА БУЏЕТСКИТЕ СРЕДСТВА ЗА МАРГИНАЛИЗИРАНИТЕ ГРУПИ НА МЛАДИ (7%)	4.1 ПРОЦЕНТОТ НА ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ВИСИНАТА НА СРЕДСТВАТА ОД БУЏЕТОТ НА ОПШТИНАТА ЗА ПОДДРШКА НА МАРГИНАЛИЗИРАНИТЕ ГРУПИ МЛАДИ НА ГОДИШНО НИВО	20%	4.1 ПОДИГАЊЕ НА СВЕСТА ЗА МАРГИНАЛИЗИРАНИТЕ ГРУПИ МЛАДИ

Избалансирана карта на показатели на Општина Струмица за областа Млади

ИЗБАЛАНСИРАНА КАРТА НА ПОКАЗАТЕЛИ НА ОПШТИНА СТРУМИЦА ЗА ОБЛАСТА МЛАДИ 2015-2020

ВИЗИЈА:
СТРУМИЦА Е ОПШТИНА ВО КОЈА МЛАДИТЕ СЕ СЕГАШНОСТ.

ПРИОРИТЕТИ	ПОКАЗАТЕЛИ	ЦЕЛНИ ВРЕДНОСТИ 2020	МЕРКИ/ИНИЦИЈАТИВИ
------------	------------	----------------------------	-------------------

ПРИНЦИПИ/ВРЕДНОСТИ:

- РАМНОПРАВНОСТ
- МУЛТИКУЛТУРАЛИЗАМ
- ТРАНСПАРЕНТНОСТ
- ОТЧЕТНОСТ
- АКТИВНО УЧЕСТВО НА МЛАДИТЕ
- ДОСТАПНОСТ
- ИНОВАТИВНОСТ
- ОДГОВОРНОСТ
- СОЛИДАРНОСТ
- СОРАБОТКА

МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА

Избалансираната карта на показатели претставува значајна алатка за мониторинг на имплементацијата на Стратегијата за млади на Општина Струмица 2015-2020, со оглед на тоа дека сите цели и мерки – финансиски и нефинансиски – произлегуваат од визијата. Остварувањето на придобивките од ИКП на Општината се следи преку извештаи, дискусии, комуникација, ажурирање и дејствување. Извештаите од ИКП на Општината се изготвуваат квартално по определен редослед. Притоа, во процесот на следење своја улога имаат Градоначалникот, Секретарот и раководителите на секторите кои се одговорни за имплементација на мерките и активностите за соодветните стратешки приоритетни цели.

Улогата на Градоначалникот е да назначи одговорно лице за следење на имплементацијата на Стратегијата за млади на Општина Струмица 2015-2020. Одговорното лице за следење на имплементацијата на Стратегијата ги врши следните активности:

- го координира прибирањето на информациите од секторите;
- ги известува раководителите на секторите за крајните рокови за доставување на на секторските извештаи;
- ги консолидира секторските извештаи во единствен Извештај за ИКП на Општина Струмица за млади;
- го доставува консолидираниот извештај до секретарот, градоначалникот и до советниците на Општина Струмица, и
- го следи и го спроведува процесот на внесување промени во ИКП.

Улогата на раководителите на секторите во процесот на следење на постигнувањето на целните вредности од ИКП на Општина Струмица за млади се состои од:

- определување на одговорно лице за секој показател од стратешките приоритети кои се дел од секторските цели;
- изготвување извештај за спроведувањето на активностите на ниво на секторот, и
- учество во ревидирањето на показателите за секоја приоритетна цел која е дел од секторските цели.

Одговорното лице за секој показател од стратешките приоритетни цели во процесот на следење на постигнувањето на целните вредности од ИКП ги врши следниве активности:

- го координира прибирањето на информациите во рамките на секторот;
- го известува раководителот на секторот за крајните рокови за доставување на секторскиот извештај;
- изработува единствен секторски извештај и го доставува до раководителот на секторот;
- го следи и го спроведува процесот на внесување на промените во ИКП.

Освен за мониторинг, ИКП ќе се користи и за евалуација на спроведувањето на стратешкиот план, со цел да се утврди дали биле постигнати планираните цели на политиката на ефикасен начин и дали и до кој степен се јавиле несакани ефекти. Нарушувањето или прекинувањето на причинско-последичната поврзаност на приоритетите, како и непостигнувањето на целните вредности на показателите за одделни приоритети ќе даде информации за тоа дали и какви измени треба да се направат во стратешкиот план.

